

חולין קו

עניין: מכאן סמכו חכמים לנטילת ידיו מן התורה

מהר"ל באר הגולה באר הראשון

השני, הם המצות שהם בעצמם דברי סופרים והביאו ראיה ודרש מן התורה, ואמרו על זה כי המצוה מדבריהם רק קרא אסמכתא בעלמא. ורבים טועים שסבורים לומר כי אין לאותה מצוה כלל שום עניין אל התורה באמת. רק שהם עשו למצוה דבר דרש מן התורה כאלו היה זה מליצה בלבד. והאומרים כך טעו לא הבינו דבריהם, כי ח"ו שיהיה דבר אחד מדבריהם נאמר להרחבת הלשון ויפוי המליצה, רק כל דבריהם אמת. וכאשר אמרו מנין דבר זה והביאו ראיה מן המקרא, יש באמת ראיה מן המקרא לדבריהם ויתבאר בקצת דברים והם עדות על השאר. בפרק כל הבשר (חולין ק"י). כל אשר יגע בו הזב וידיו לא שטף במים (ויקרא ט"ו) אמר ר"א בן ערך מכאן סמכו חכמים לנטילת ידים מן התורה א"ל רבא לרב נחמן מאי משמע אמר ליה דכתיב וידיו לא שטף במים והא שטף טהור הא טבילה בעי אלא הכי קאמר ואחר שלא שטף טמא ע"כ. ודבר זה נראה כי הוא דרוש רחוק ביותר לדרוש ואחר שלא שטף במים. ופירוש דבר זה, כי יש לך לדעת כי נטילת ידים הוא אסור מדרבנן, ומן הכתוב מביא ראיה כי הידים הם מקבלים טומאה יותר משאר אברים, וזה הדבר מפני שהם כלי הנגיעה וממשמשין הכל בחוץ, ודבר כמו זה מסוגל לטומאה, וכמו שבבית הסתרים אינו מקבל טומאה מפני שאינו ראוי לנגיעה, כך דבר שהוא כלי המשמוש בחוץ הוא יותר ראוי לטומאה מכל. ועיקר הכתוב דרשו במסכת נדה (מ"ג.) מה ידיו אבראי אף כל מאבראי לאפוקי מגע בית הסתרים דאינו מקבל טומאה מכל מקום מדכתיב וידיו ולא כתיב וראשו לא שטף דהא ראשו גם כן מאבראי, אלא לכך כתיב וידיו לומר כי ידיו הם יותר ראוי לטומאה. ומפני זה הוציאו חכמים מזה ותקנו נטילת ידים, מפני שהידים יותר ראויים לטומאה

השני, הם המצות שהם בעצמם דברי סופרים והביאו ראיה ודרש מן התורה, ואמרו על זה כי המצוה מדבריהם רק קרא אסמכתא בעלמא. ורבים טועים שסבורים לומר כי אין לאותה מצוה כלל שום עניין אל התורה באמת. רק שהם עשו למצוה דבר דרש מן התורה כאלו היה זה מליצה בלבד. והאומרים כך טעו לא הבינו דבריהם, כי ח"ו שיהיה דבר אחד מדבריהם נאמר להרחבת הלשון ויפוי המליצה, רק כל דבריהם אמת. וכאשר אמרו מנין דבר זה והביאו ראיה מן המקרא, יש באמת ראיה מן המקרא לדבריהם ויתבאר בקצת דברים והם עדות על השאר. בפרק כל הבשר (חולין ק"י). כל אשר יגע בו הזב וידיו לא שטף במים (ויקרא ט"ו) אמר ר"א בן ערך מכאן סמכו חכמים לנטילת ידים מן התורה א"ל רבא לרב נחמן מאי משמע אמר ליה דכתיב וידיו לא שטף במים והא שטף טהור הא טבילה בעי אלא הכי קאמר ואחר שלא שטף טמא ע"כ. ודבר זה נראה כי הוא דרוש רחוק ביותר לדרוש ואחר שלא שטף במים. ופירוש דבר זה, כי יש לך לדעת כי נטילת ידים הוא אסור מדרבנן, ומן הכתוב מביא ראיה כי הידים הם מקבלים טומאה יותר משאר אברים, וזה הדבר מפני שהם כלי הנגיעה וממשמשין הכל בחוץ, ודבר כמו זה מסוגל לטומאה, וכמו שבבית הסתרים אינו מקבל טומאה מפני שאינו ראוי לנגיעה, כך דבר שהוא כלי המשמוש בחוץ הוא יותר ראוי לטומאה מכל. ועיקר הכתוב דרשו במסכת נדה (מ"ג.) מה ידיו אבראי אף כל מאבראי לאפוקי מגע בית הסתרים דאינו מקבל טומאה מכל מקום מדכתיב וידיו ולא כתיב וראשו לא שטף דהא ראשו גם כן מאבראי, אלא לכך כתיב וידיו לומר כי ידיו הם יותר ראוי לטומאה. ומפני זה הוציאו חכמים מזה ותקנו נטילת ידים, מפני שהידים יותר ראויים לטומאה

תורה תמימה ויקרא פט"ז

מה) מפרש בגמרא מאי משמע, וידיו לא שטף במים הא שטף טהור, בתמימה, הא טבילה בעי, אלא ה"ק ואחר שלא שטף טמא, ופירש"י הנוגע בזב ומי שאינו שוטף את ידיו שניהם טמאים ואסמכתא בעלמא היא, עכ"ל. אך בכ"ז אע"פ שאסמכתא היא מ"מ קשה להוציא הפסוק לענין אחר שאינו איירי ביה.

ואפשר לפרש כונת הגמרא בכלל, דהא ע"כ האי וידיו לא שטף פירושו טבילה, דהא זב צריך טבילת כל גופו, ומדהוציא הכתוב ענין טבילה בלשון שטיפת ידים, ש"מ שעיקר הטומאה באה מחמת הידים שעסקניות הן, וכתיב וכל אשר יגע בו הזב, וסתם נגיעה בידים, ורק משום חומר איסור צריך מחמת נגיעת הידים טבילת כל הגוף, וממילא מבואר שסתם ידים עסקניות הן, ואף כי א"צ מחמתן טבילת כל הגוף, אבל עכ"פ הן עצמן צריכין שיטוף להעביר הלכלוך כמו דבזב הם גורמים הטומאה, וזהו הבאור מ"ש מכאן סמכו חכמים לנטילת ידים מן התורה כמבואר. ואמנם אעפ"כ אמת הוא שאסמכתא היא, משום דעיקר הטעם דאפקיה רחמנא לטבילה בלשון שטיפת ידים הוא למעט בית הסתרים כפי שיבא בדרשה הבאה. וע' מדיני נט"י

WHATSAPP

EMAIL

PODCAST

TORAHANYTIME

ALLDAF

DAFYOMI PORTAL

KOLHASHTON